

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:
Fischel Fülöp könyvkereskedése,
Ide küldendők az előfizetési díjak nyilvántartásai és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor
Egyen szám ára 20 fill.

Hirdetések elfogadhatnák:

Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben Schalek H., Dukea M., Oppell A. «Altalanos Tudósító» hirdetési osz. tálya Budapest.

NYILVÁNTARTÁS 20 FILL.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hiv. közlönye

Az iparos-pálya.

A lapok hasábos cikkeket írnak ilyenkor a pályaválasztásról. Pro- és contra vélemények egész sorozatát lehet olvasni, egyik erre, másik arra a pályára küldi a zsenge ifjút, mindenkinek van ajánlani való pályája. Legyen szabad nekünk ez alkalommal az iparos pályáról beszélünk.

Furcsa dolog, hogy nálunk mindenki idegnekedik az iparospályától. Kicsinylik ezt a pályát, a melyet más országokban fő kenyérkeresetnek tartanak. Pedig a míg e pálya kicsinylésben fog részesülni, addig szó sem lehet nálunk virágzó iparról. Ez nagyon is természetes.

Nézzük csak a külföldi ipar államokat. Ott az iparos elsőrangú lényező. A szabad Amerika nem egy iparost látott már köztársasági elnöki székben. Angliát is az iparospálya kellő méltánylása emelte nagygyá. Ám ne gondolják, hogy ez azért van így, mert ott vannak az aczélikirályok, a petroleum királyok stb. Nem bizony. Ha az iparos pálya lenézésben részesült volna, nem lehettek volna ott sem különböző iparágaknak királyai.

Mindjárt megmondom, hogy miért. Nálunk csak közepes tehetségűek mennek iparos pályára. Olyanok, a kik sehol sem bírtak boldogulni, végre inasokká lesznek, hogy így valahogy megéljenek. Akkor is legelőbbnyire csak a 3 évet töltik inaszkodásban, közben nem tanulnak, de még azután sem semmit. Ezek a közepes tehetségűek soha sem fogják az ipart nagygyá tenni! Az igaz,

hogy ezekre is szükség van akár a hadseregnek a közkatonákra; de viszont mit érnek a közkatonák vezetők nélkül? Azért teng nálunk az ipar, mert nincsenek arra hivatott vezérei. És miért nincsenek? Mert jelenleg mindenki azon balhiedelemben van, hogy az iparos pálya a legutolsó pálya. Balga felfogás! Hisz ép az iparos pálya az, ahol szegény és jószű ember legkönnyebben boldogul — külföldön. Hány milliomos van odakint, a ki mint közönös mesterlegény kezdte pályáját?! Persze, mind nem lehet milliomos, mert, mondom, vannak közepes tehetségű emberek is. De nincs kizárva az sem, hogy ezeknek a közepes tehetségűeknek ne lehessen előhaladásuk. Hisz akár melyik pályán láthatjuk ezt, hogy ép nem a legtehetségesebb emberek is érvényesülnek kellő szorgalom mellett. A szorgalom pótolja esetleg azt a tehetséget, a melyet más tán kevésbé szorgalmas bír előmutatni.

Törjük meg tehát a jeget. Ne erőltessük gyermekeinket olyan pályákra, a hol ugyis túlszámban vannak már, a kik állást várnak, konczra lesnek. Hisz utóvégre nem lehet mindenki jogász, pap, tanár stb. kell lenni kereskedőnek, iparosnak és más állásu embereknek is. Furcsa dolog az is az apáktól, hogy ily szavakkal küldik fiaikat az iskolába: «Én urat nevelek fiamból!» Na köszönöm szépen az olyan urat, a ki sohasem tud önállóságra szert tenni, mindig mások gyámkodása alatt van. Nem-e nagyobb ur az az iparos, a ki becsülettel, szorgalommal, észszel önálló emberré lesz, idővel meg is gazdagodik. Mert tessék elhinni, sehol sem kell kevesebb — anyagi erő — a kezdetben,

mint az iparos pályán, ha az illető iparos becsületes, szorgalmas és szakmunkáját jól értő.

Ne becsúmeljétek tehát az iparos pályát. Adjátok fiaitokat iparos pályára is. Nem baj az sem, ha azok tán a középiskolákat el is végezték volna. Igen nagy hasznát veszik az ott tanultaknak az iparos pályán. Meg aztán bizonyos mértékben hazafias dolgot is cselekedtek, ha gyermekeiket iparos-pályára adjátok. Hazánkban is csak úgy lesz virágzó ipara, ha arra hivatott egyének kezében lesz az. Ne felejtsetek, hogy más országokat is az ipar nagysága emelte magasra.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Szent István napját, a magyar állam megállapítója emlékeztetének ünnepét Csáktornyan is kegyelettel ünnepelte meg a közönség. A középületek és magánületek fel voltak lobogozva s délelőtt 11 órakor ünnepélyes szent mise tartott a róm. kath. templomban. Az Istentiszteleten jelen voltak a község előljárósa, a járás és egyéb hatóságok tisztviselői, testületek és egyesületek és a katonaság tisztikara teljes számban. A misét ünnepi prédikáció előzte meg, melyet Vargha Volfgang hitoktató mondott; a szent misét szintén Vargha Volfgang mutatta be az Urnak segédlettel. — Délben a Zrinyi szálló nagytermében társasbéd volt a katonai tisztikar részvételével.

TÁRCZA.

Csicsérgő kis . . .

Le Bois.

Csicsérgő kis fecske madár,
Te boldog vagy; sirmi tudsz még,
Lám én sirmi sem tudok már,
Mitől szívem lélkem úgy ég.

Pedig egykor, ha bánat ért
De kisírtam én magamat,
Lantom hurja busan csengett,
Benne léltem vigaszomat.

Elmult minden, a bánatot
Nem pengetem már a lanton,
Pedig szívem fájt a szívem
Mint szólhat róla dalom.

olok szép ifju kor,
vel, némán busan:
olt a mikor én még
riva zengni tudtam . . .

Álomkép.

Irta: L. Tadema Alma.

Sötét éjszaka . . .

A leány alszik és álmodik. Hirtelenül ijedten felugrik ágyában. Nem kopogott valaki az ajtón? De nem, ki jönne ily időben, mikor mindenki alszik? De csend, már megint hallatszák a kopogás.

— Ki az? Kérdezi a leány.

— Én vagyok!

— Kicsoda?

— Én vagyok nyisd ki!

Ijedten halgatodzik. Nem, — csak álom ez, nem lehetséges, hogy ő az, — ő akit szeret és aki őt megvetette. És suttog: legalább álomban hallja hangját . . . És boldogan vissza hanyatlak a párnákra. De ismét hallatszák a kopogás, és a hang:

— Nyisd ki, én vagyok.

Dobogó szívvel felugrik; gyorsan felveszi ruháját és kiáltja:

— Jövök már, várj!

Felhuzza kicsiny cipőit, melyek az ágy előtt állanak.

De itten megáll.

Beeressze-e csakugyan?

De ő be akar jönni és már nyílik az ajtó és ő belép.

A leány kezét nyújtja, — mintha vezetni akarná.

— Lassan menj, nincsen lámpám, vigyázz, hogy el ne essél, — mondja a leány és bevezeti a sötét szobába, miként a gyermeket szokták. Azután hirtelenül megáll.

— Mondd igazán te vagy? Eljöttél végre, megismerted szerelmemet? Vagy . . .

De nem beszél tovább, mintha félne gondolatait kimondani. De ő megnyugtatta:

— Igen szeretlek! Szeretlek, miként már régen kellett volna. De édesem mond, miért reszketsz? Miért nem talál lelked szavakat, miért vagy oly néma?

A leány gyöngöden kibontakozik karjai közül. Kell azt még mondanom? Kérli szemrehányóan. És boldogan zokogva keblére hajtja fejét.

— Igazán szeretsz tehát?

— Rossz ember, még kérdezed? Már akkor mondtam, mikor még bűn volt megmondani; tekintetem is elárulta, jóllehet a leány szemének hazudni és várniok kellene, hogy a férfit előbb beszéljen a szerelemről és bevalja a szerelemét.

— És én elvakult, nem mondtam ki a szót, kinevettem szerelmedet, pedig szemeidből kiolvastattam lelkedet! . . . De most már késő.

— Késő: — kérdezi ijedten. — Miért késő.

— **Ertejtés.** A csáktornyai áll. elemi iskolában az 1904—1905. tanévre a beiratkozók szeptember hó 1., 2., 3. és 4-dik napján lesznek. Vidéki tanulók szeptember 5-én fognak felvételt. A felvételek mindig délelőtt 8 órától 12-ig eszközöltenek. — Az igazgató.

— **Kinevezések.** A vall. és közoktatásügyi miniszter Horvath József csáktornyai állami polgári fiú iskolai megbízott rajzitanítót a hódmezővásárhelyi állami polgári iskolához segédtanítónak, Gerencsér Róza csáktornyai polgári leányiskolai helyettes tanítónak a lipótszentmiklósi polgári leányiskolához segédtanítónak a XI. díjostályba, Szántó Mária okleveles elemi iskolai tanítónak a hodosáni áll. elemi iskolához és Grész Valéria drávavásárhelyi el. isk. helyettes tanítónak ugyanezen iskolához rendes tanítóknak kinevezte.

— **Athelyezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Vasskóné Kovács Ilona hodosáni elemi iskolai tanítónak az örkenyi iskolához helyezte át.

— **Zsebtolvajlás.** Hajdinyák Mihály és Bednyács Klára zalaújvári cigányok folyó hó 19-én a csáktornyai helivásáron Révész András kiskanizsai illetőségű piaci árus elé álltak azzal az ürüggyel, hogy káposztát vesznek. A mig azonban a cigányhajszony a káposztát válogatta, a suhanck Hajdinyák Révész zsebéből kilopta a pénzes lárczáját s megugrott vele.

— **Kiállítás Veszprém.** A Veszprémi Gazdasági Egyesület által rendezett gazdasági és ipari kiállítás f. hó 28-án fog megnyitni és szeptember hó 8-án zárul. Mint értesülünk ezen kiállítás iránt országpszerte óriási érdeklődés mutatkozik, a mit fokoz azon körülmény is, hogy azt Talián földmivvelésügyi miniszter személyesen fogja megnyitni. De különben is ez lesz a legnagyobb kiállítás, melyet eddig országunk vidéki városaiban rendeztek. Körülbelül 600 kiállító jelentkezett eddig, rendkívül változatos anyaggal. A kiállítás területe egy kis tündérváros lesz, szebbnél szebb csarnokokból. Így például a gróf Eszterházyak által emelt csarnok, a közös erdészeti, borászati, halászati és iparcsarnokok oly művészi alkotások, hogy ezekhez hasonló vidéki kiállítás még nem produkált. A kiállítással kapcsolatban f. hó 30-án tartatik Veszprém

az O. M. E., a Magyar Gazdaszövetség és Veszprémi Gazdasági Egyesület által rendezett Országos Agrár Kongresszus, majd szeptember 4-én a Dunántuli Iparos Kongresszus. A közlekedés előmozdítása a rendezet vonatokon kívül a kereskedelemügyi miniszter által engedélyezett vasuti motor kocsikkal történik, melyekkel minden irányból óránként lehet majd — leszállított díjakért — Veszprémbe jutni, mig idegen vendégek olcsó és jó ellátásolásáról a kiállítási idegenforgalmi iroda gondoskodik. A kiállításnak megtekintését igen sok politikai és katonai notabilitás is kilitásba helyezte. Szóval Veszprémben olyan kiállítás nyílik meg folyó hó 28-án, melyet mindenkinek hasznos lesz megtekintenie.

— **A Szentgotthárdi (Vasvármegye) m. kir. áll. gimnáziumban** a VII. oszt. folytatlagosan f. év szeptember hó 1-én megnyílik. — Beiratkozások szeptember 1—3-ig lesznek. Az igazgatóság.

— **Halálozás.** Janda Károly nagykanizsai műkertész neje született Füstér Irma folyó hó 18-án 66 éves korában Nagykanizsán elhunyt. Temetése Szent István napján délután öt órakor volt a Nagykanizsai róm. kath. sirkertbe. Az elhunytban Janda Károly csáktornyai póstatiszt édes anyját gyászolja.

— **Tüz.** Folyó hó 21-én délután fél 5 órakor tüzi láрма riasztotta fel Csáktornya lakosságát. Eleinte azt hitték, hogy a nagyközségben, a perlaki utcában van a tűz. — t. i. arról jött a füst, — de csakhamar kiderült, hogy a nagyközség egyik külvárosában, Battyánban van. Itt a Jalosics Imre battyáni lakos tulajdonát képező pajta gyuladt ki, minek következtében ugy a pajta, mint a vele összekötésben levő istálló és szin a bennük levő — gazdasági eszközökkel, gépekkel, s takarmánykészlettel, az udvaron levő széna és szalma boglakkal, és a kukorica göré teljesen leégtek. A tűz a szomszéd Kovácsics telkére is átsapolt s annak is leégett a pajtája, sertésóla, lakóháza tetőzetének nagyrésze, kukorica göréja s az udvaron levő széna és szalma kálai. Jalosics kára mintegy 1070 korona értékű, s ámbár az elégett dolgok nagyrésze biztosítva volt, de mivel a biztosítási díjat már 2 év óta nem fizette a károsult, nem igen van remény a kár megtérítésére. Kovácsics kára körülbelül 840 kor. melyből a pajta,

sertésól és lakóház biztosítva volt 1000 K. értékig. A tüzet Jalosics Imre 13 éves fia és Jacecz József 14 éves gyermek idézték elő azzal, hogy a pajta mellett cigarettáztak s az égő cigarettát véget a pajta melletti szalma kizé dobták, mely azonnal tüzet fogott. Szerencse, hogy vasárnap lévén a falu népe otthon volt és erősen hozzá fogtak a tűz oltáshoz a rövid idő alatt megérkező tűzoltókkal, és hogy szélcsend volt, mert a rettentő szárazság után az egész falu leülethetett volna könnyen.

— **A hesseni légy** (cecidomya destructor) megjelenése mindenütt nagy károkat szokot okozni, miért is a földmivvelésügyi m. kir. miniszter a lefolyt aratás alkalmából ismételtelen felhívja a gazdaközönöséget e kártékony rovarnak az irtására, s az irtásra nézve utasítást is ad. Azon községek illetve városok határában tudniillik hol a hesseni légy infektio az elmúlt vagy a folyó évben nagyobb mértékben megállapított, az ugynevezett csalogató vetések alkalmaszát ajánlja, mint a mely módszer az Egyesült Államokban sikeresen használtatik. A csalogató vetések alkalmazása abban áll, hogy minden tablában már augusztus utolsó, vagy szeptember első napjaiban több helyen néhány barázdányi őszi gabona, vagy árpa velendő, mely czélra a leglisánabb minőségű vetőmag is használható. Ezek a csalogató vetések arra való, hogy a hesseni legyek ebbe a rendes vetés, legkésőbb azonban a tél beálta előtt jól alászántandók, ügyelvén arra, hogy egész hosszukban tökéletesen föld alá kerüljenek s így belőlük tavaszszal a légy rajok ki ne szállhassanak Igen ajánlatos az ilyen alászántott vetések lehengerzése is.

— **A bércséplesi ipari foglalkozás.** Saját gazdasággal nem bíró cséplőgépi tulajdonosok, valamint azoknak foglalkozása, a kik saját gazdaságaikat bérbé adva azt nem maguk művelik és cséplőgépet kizárólag abból a czéltől tartanak, hogy azzal mások terményeit díjazás mellett kicsépeljék, az ipartörvény rendelkezései alá eső tevékenységnek tekintendő a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 33239 számú elvi határozata értelmében.

— **A községi előljárási idézési és elővezetési joga.** A községi előljárási törvényeink nem ismerik el hatóságnak, de mégis sok hatósági funkciót raknak rá, a melye-

hogyan értem ezt? Ha még szeretsz, akkor nem késő, szívem még mindig ugyanaz!

Ugy tünd föl, mintha végtelen fájdalom bontaná lelkét.

— Istenem! — kiáltott fel. — Te, kit a sötétségben keresek, adj vissza életemből egy évet, hogy az igaz szerelemnek szenteljem.

A leány nyakába borul és kérdezi:

— Mi történt veled, olyan különös vagy. Miért panaszkodol az elmúlt időre mikor még annyi boldogság vár ránk. Igen, boldogság, öröm, mert most fogva tartalak és több el nem bocsájtalak.

— Jaj nekem, mondja ő ijedten felsóhajtva és szeméből egy forró könnycsepp lehui a leány kezére.

— Sirsz? Jer, hadd száritsam fel csőbjaimmal könyvedet.

— Nem, nem, a könnyek amelyeket csókolni akarsz, véres könnyek.

A leány ijedten vissza lép.

— Mit mondasz? mondja halkán.

— Vérem az, mely sebeimből ömlik: Nem mindegy-e, mitől hal meg az ember?

— Hát te — halott vagy? — Te mondot. Nem félsz tőlem?

— Nem, bárhogyan légy, nem félek tőled.

De miért jöttél el, miután nem szeretted? mondja a leány.

— Most szeretlek, most, halgass reám.

Midőn lelkem elvált testemtől és a végtelenség határához érkeztem, egy hang azt kiáltotta: vissza a tetetellen szellem. A sötétség várakozik még rád. Menj vissza a földre, otthonodba.

— Hol van az? kérdeztem önmagamtól, de a hang felelt: otthonod ott van a szívben, menj csak érted dobog. — Utra keltem; elmentem feleségemhez, kit szerettem és kinek hűségében bízottam. Lassan leszáltam hozzá, és álmában a jai egy másik nevet rebegtek el.

Szegény és azután . . .

— Azután anyámhoz siettem. Azt hittem, hogy nála találok meg a szívet, mely az én otthonom.

— Nem; Szívemben egyenlően szerette gyermekéit, csak engem nem. Elsiettem innen. Legifjabb öcsémhez száltam, aki legjobban szeretett. Aludt és szívéből az én képetem kiszorította egy nő képe . . . Tovább siettem.

— Ott voltam barátainnál, de szívükben emlékem is alig élt már.

— Boldogtalan és azután . . .

— Hontalannak éreztem magamat, mily fájdalom fogott el. Tehát nem szeret már senki sem — kiáltottam fel kétségbeesetten. De ekkor feltűnt előttem a te alakod: Sötét szemeid szomorú arccod, — éreztem kezidet és a melegség ömlött rajtam végig. Hogyan lehetséges volna, hogy a szívedbe van otthonom, — gondoltam magamban,

Hozzad siettem, és megtaláltam szívedet otthonomat, — most, mikor már késő. Most mikor már halott vagyok.

Halott! — kiáltott fel a leány. — És én élek még.

Zokogva leroskadt.

— Isten veled — mondotta ő. A leány felugrott.

— Nem, nem! Fogva tartalak. Nem bocsájtalak el. A tied akarok lenni, ha nem az életben, ugy a halálban.

— Isten veled!

— Nem, maradj itt. Hová mégysz?

— Nem tudom.

— Istenhez?

— Nem tudom. De keresni akarom.

— Vigy el magaddal.

— Isten veled.

— Még? Nos hát menj! De várj rám ottan tul, mert jövök! Isten veled!

A viszont látásra!

— És ő eltűnt.

A leány térdére esett és imádkozott. Azután kisetített. Hideg szél fúzott tovább futott, de ő már nem érezte teste lázba égett.

A végtelenség határánál két lélek és egy hosszú, néma csókban egyesült.

ket csak kényszerjogi eszközökkel képesek elvégezni. Ezek közé tartozik az idézés és elővezetés is. Sok hazavonára ad okot e jogok egységes szabályozásának hiánya. Összevetve régebbi fennálló törvényeinket, s különösen az új bünvádi perrendtartás szabályait, a »Magyar Közigazgatás« szaklap nyomán a következőket közölhetjük a szóban levő jogokról a nagyközönséget érdeklőleg. A községi előjáróság, ha kellő ok van rá, a lakosokat az ok pontos megjelölése mellett megidézheti, de elővezetés terhe alatt csak büntető ügyekben, azaz csak rendőri nyomozási és kihágási ügyekben idézhet. Egyébb ügyekben a megidézett meg nem jelenés esetén az a hátrány érheti, hogy a felmerült ügyet előzetes meghallgatása nélkül intézik el. Az idézvényeket a községi előjáróság nevében a jegyző és bíró írják alá. A jegyző egymaga idézvényt nem bocsáthat ki, illetőleg a csupán a jegyző által aláírt idézvénynek engedelmeskedni senki sem köteles.

— **Az állami polgári fiu- és leányiskolában a jövő 1904—1905. iskolaévre a beiratkozások szeptember hó 1—4. tartatnak és pedig d. e. 8—12 óráig, ugy a fiu-mint a leányiskolában. Szeptember hó 1-én vannak a pót- és javító vizsgálatok mindkét intézetben. Szept. 3-án a magánvizsgálatok, még pedig d. e. az írásbeli, délután a szóbeliek. Szeptember 5-én Veni-Sancte és a tanév megnyitása. Beíratásra a tanulók kötelesek szülei, vagy ezek helyettesei kíséretében megjelenni és a mult évi iskolai bizonyítványukat, keresztlevelüket, illetőleg születési bizonyítványukat, valamint újrabeöltési bizonyítványukat, ha még 12-ik életévüket be nem töltötték, az igazgatónak bemutatni. A polg. fiuiskola I. osztályába kilenczedik, a leányiskola I. osztályába pedig csak tizedik évüket betöltött tanulók vehetők fel, ha az elemi iskola IV. osztályát legalább is elégséges eredménnyel elvégezték és ezt iskolai bizonyítvánnyal igazolják, vagy ennek hiányában a felvételi vizsgálatot sikeresen kiállják. A polg. iskolába lépő tanuló bármely nemzetiséghez tartozzék, köteles a magyar nyelvből annyit tudni, hogy a magyar nyelvi oktatásban fennakadás nélkül részt vehessen. Minden tanuló a beíratás alkalmával köteles a 8 korona tandíjon felül 2 korona beíratási díjat és hozzájárulási cím-mel még 30 fillért az orsz. tanítói nyugdíj alap javára fizetni, ezen kívül 1 kornánál nyomtatványok és az értesítőért. A tandíj-fizetés alól való felmentés a magas kormánytól illeti, azért a felmentés iránti folyamodványok, szegénységi bizonyítványonál felszerelve, ehhez czimezve az igazgatónál beíratás alkalmával nyújtandók be, később benyújtott folyamodványok nem vételnek figyelembe, valamint azon tanulóké sem, kiknek bizonyítványában ének, torna, szépirást leszámítva egynél több elégséges érdemjegy van. A vizsgálati és beíratási napok pontos betartását a t. cz. szülőknek annyival is inkább figyelembe ajánlom, mert a később jelentkezők csakis a késedelem okát hitelesen igazoló bizonyítvány alapján, tanfelügyelői engedély mellett vehetők fel. Kelt Csáktornán, 1904 évi aug. 25-én. Az igazgató.**

— **Marhák kitelettése.** A földművelésügyi m. kir. miniszter felhívást intézett az ország valamennyi gazdasági egyesületéhez az ország marhaállományának kitelettése érdekében. A leirat szerint: a kedvezőtlen időjárás okozta takarmányhiány nagy veszélyt fenyegeti az ország marhaállományát. Hogy a veszély mérve lehetőleg csökken-

lessék, kívánatos volna, hogy takarmányszűk vidékekről legalább a tenyészállatok egy része oly helyekre szállítassék, ahol azok méltányos feltételek mellett kitelettethek. Ezen törekvés támogatását kéri a miniszter a zalamegyei gazdasági egyesülettől is, amely felkért, hogy tegyen jelentést arról, miszerint a vármegyében kik, hány darab marhát, mily feltétel alatt volnának hajlandók telettetre átengedni, illetve elvállalni? A Z. G. E. titkári hivatala kéri azokat a tisztelt gazdákat, akik telettetre szarvasmarhákat átengedni s elvállalni hajlandók, hogy azt — a feltételek közlése mellett — bejelenteni sziveskedjenek.

— **Magyar áru — osztrák áru.** A magyar ipartermékekről való helytelen fölfogását a magyar kereskedő világnak jellemzően világítja meg az alábbi eset, mely nyilvánvalóan regisztrálja, hogy igen igen téves állítás az, hogy a magyar ipartermek rosszabb mint az osztrák vagy más külföldi. Ugyanis egy magyar czernagyár közli a »Vállalkozók és Iparosok Lapja«-ban, hogy míg a Grohmann-féle würbenthal czernagyár egy doboz gombolyag czernát 50 fillérével hoz nálunk forgalomba, ő egy ép oly jó és szép minőségű doboz czernát 42 fillérért kénytelen árusítani, csupán azért, mert ez — magyar gyártmány. Hogy pedig ez az állítása nem pusztán képzelet eredménye, illusztrálja azzal a körülménnyel, hogy az eddig magyar szövegű »Király czérna« címke alatt forgalomba hozott czernát újabban — »Prima Nähgarn« címke alatt hozván forgalomba, sikerült neki áruját bécsi ügynök útján Magyarországon jobb áron eladni, mint a magyar szövegű címke alatt forgalomba hozott ugyanazt az árut. — Ehhez sem kell kommentár.

I R O D A L O M.

— **Anglia szellemi élete** Shakspeare és Bacon korát kivéve, talán sohasem állott olyan magasra, mint a mult század harminczas és negyvenes éveiben. A nagy írók Angliát ismét arra a polczra emelték, a hol Erzsébet alatt állott. Politikusai voltak Wellington, Peel, Pitt, Russel, Canning, Disraeli, írói Macaulay, Waller, Scott, Byron, Tackerey, Dickens.

Walter Scott regényei a történelmi romantikának, az elmult korok megjelenítésének tettek nagy szolgálatot; Byron komor muzsájá a pedig egyénifényben ragyog a klaszszikusok és romantikusok iskoláinak közepette. Bulwer kivált az előkelő osztályoknak, Tackerey a gazdag és művelt polgári osztályoknak, Dickens a szegény népek erkölcsét rajzolja.

Ezek az írok hatalmas tehetségükkel és eredetiségükkel, mely egészen a nemzeti gondolkodásban és érzésben gyökerezett, ismét felemelték az angol irodalmat azon tepszed állapotából, melybe a XVIII. században a francia szellem utánzása által jutott.

Angolország szellemi életéről szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 204. füzeté.

— **A burok és az angolok harca** Dél-Afrikában, ámbár a mi napjainkban szokatlannak és újnak tűnt fel, tulajdonképen majdnem évszázados s a mi napjainkban lefolyt harczipen nem első, hanem az utolsó és befejező küzdelem volt. A mint az angol elem szaporodott, az angol nyelvet tették

hivatalossá s a bíróságokban sem engedték már helyet a hollandusnak. Még jobban elkeserítette a boérokot, kik egymástól távol, nagy majorságokban üzték a gazdálkodást, a rabszolgák felszabadítása. Ezért kárpótlást kaptak ugyan, de azt kevesellették és a rabszolgák helyett azon a végtelen vidéken nem igen kaphattak mezei munkásokat. Az is bántotta őket, hogy az angol kormány igen barátságosan bánt a kafferekkal, kik ellen mint farmjaik gyakori megtámadói ellen, ők mindig készen voltak az irtó háborúra és az angolok ezen eljárását ugy magyarálták, mintha a vadakra akarnának támaszkodni ő ellenük. Mindezen okból körülbelül 1837-ben 10,000 boer kivándorolt új hazát keresni, látval az angoloktól Natáliban. Eleinte független köztársaságot alkottak, de már 1843-ban ismét kénytelenek voltak elismerni az angol felsőséget. Itt sem volt tehát nyugtuk. Egy újabb kivándorlás hűvösebb, az európaiakra nézve kellemesebb tartományokba vezette őket, az Orange és Vaal folyók mellékére, hol egy ideig független nemzeti létnek örvehdettek.

Most már ugy látszik, ennyi munka és viszontagság után a kérdés örökre be van tejezve és az angol fenhatósággal együtt biztonság és béke is költözik a sivár földre.

A nagy képes Világtörténet most megjelent 205. füzeté a burokkal foglalkozik.

— **Szociális forgalmak.** Az a forrongás, mely szociális téren észlelhető, nem a jelenkor szülötte. Az ujkori haladás, mely a produktív munkának mind újabb és újabb tért nyit, egyuttal fokozza az igényeket. — Szaporodnak a javak, de nem lesznek könnyebbek azok az előfeltételek, melyek ezen javak élvezetét a termelésükben közreműködő emberiség számára lehetővé teszik. Ez a szociális harc, melynek mai formái a mult század kezdetére nyulnak vissza, a mikor a nagy politikai átalakulásokkal melyek az egész civilizált világot mozgásba hozták. — A Nagy Képes Világtörténet most megjelent 206. és 207. füzetében az ujkori reformokról igen érdekes részletek foglaltaknak. —

— **A modern Magyarország.** A XIX. század nagy politikai, gazdasági és szociális mozgalmainak hullámai a század első negyedében érik Magyarországot. Az 1825-iki országgyűlés a kiindulási pontja azoknak az eseményeknek, melyekből diadalmasan kelt ki a modern Magyarország. Lassan, de nagy szelleme termékenyítő hatása alatt biztosan halad az az éresi processzus, mely a nagy átalakulást megelőzte. — Micsoda utat kellett megtennie ennek az országnak, míg az 1825 előtti állapotokból a modern állam magaslatára emelkedett, felruházva annak minden attributumával! Micsoda termékenység kellett ahhoz nagy szellemben, kezdeményező erőben!

Magyarország újajalakulása történelmünk leg-szebb lapjait tölti be. Ezt az átalakulást, visszapillantással az előzményekre, szereplő férfainak hű és biztos jellemzésével, művészi tollal a Nagy Képes Világtörténet 208—210. füzetében írta meg Marczai Henrik.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczai Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal a kötet írja is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszesfőbőrötésben 16 korona; füzetankint is kapható 60 fillérével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18 sz.) s minden hazai könyvkereskedés után, havi részletfizetéssre is.

Felolós szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és laptulajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

Sve pošiljke se tičuć zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime, **Margital Jožefa** urednika Csáktornya,

Izdateljstvo:

knjižara Fischel Filipova, kam se predplate i obznane pošljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.

Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fa. računaju.

Službeni glasnik: «Csáktornyai takarékpénztár» «Murakózi takarékpénztár» «Csáktornya Vidéki takarékpénztár» i t. d.

Šparajmo.

Dugi čas mi je bil, pak sam se išel malo šetat na polje. Hotel sam videti kak stoji kuruza i bob vu toj neizmernoj suši. Dosta žalostno. Bob je već zrel, tojest onak napunjeni se je posušil. Gledal sam kuruza i ova žalostno zgledi vun. Po mestah istina, gde je bolj dnočno, ondi još nekaj, ali na najviše mestah je listje njoj povehnjeno, kilavi paprki pak su se već savršili, negdi negdi je zrnje već i žuto.

Senokoše su suhe. Bog zna kaj budeju jela marva. Krumpérova cima je već zniknula iz zemlje i krumper je kilavo zrel.

Počel sam premissljavati. Žetva je slaba bila, sada još i kuruza pak drugo silje se tak siromaški kaže. Kaj bude zloga? . . . Pak sam dalje misli. Sve sam vu račun zel i na to sam došel, da sa šparoma budemo ipak nekak preživeli. Im hvata Bogu žita imamo nekaj, kuruza bu slaba, ali zato ipak bude nekaj, a marvu pak budemo s kuruznicom hranili. Jer morti nam sada već bliže jeseni Bog da tuliko deždja, kaj kuruznica, repa i t. d. zrasteju. Pak či bi vezda dobro namočilo, bi se mogli i otave nadjati. Sigurno, vuzko nam bude, ali kaj si hoćemo! Šparavno dakle budemo nekak preživeli.

Tak sam si premissljaval, kada sam već blizu jednog sela došel. Mužika, krika, halabuka se je čula iz sela, popěvanje i huškanje, samo da se je sve stepalo.

Žalostno sam se nasmejao. Veliju, da je ne srećen naš puk, evo sém naj dojdeju i naj ga poslušaju, gde je gud ili je vu krčmi ili na gostovanju, zabavlja se, kak da mu nikakve brige. Dalje sam išel nutri vu selu, tu sam videl, da je halabuka i popěvanje iz krčme došla. Kletva, kricanje i svadja se je čula tu, svi su takve gjegjerne volje bili, kak da bi bez svake nevolje i težkoće živeli.

Mene je to bantovalo. Evo, niti sada, kada već sami vidiju ljudi, da bude letina slaba, niti sada se nepobolšaju. Nešparaju. Strašno su laskoumni. Ej kak bi njim bili potrebni te penezi, koje sada zapijaju! Kakova bude još potreboća tam na sred zime, kada bi bormeš dobri bili nekakvi prešparani filleri. Ali naš puk na to nemisli. Samo za denes živi, kak onaj zidar, koj je po ljetu navek bogat bil, a v zimi je moral prositi. Taj zidar je po ljeti, kada je služil iz krčme dal koštu nositi celoj familii a po zimi je na mesto jela fućek-ovu knjigu pregledaval. Tak su ravno i naši ljudi. Sada po krčmah razmećeju i ono, kaj njim je malo zraslo, a vu zimi budu gladauali.

Ali ne trošiju vezda vu krčmi? No, to se mi smešne vidi. Ja mislim, da od vode nigdo nebuđe popeval. Ili morti na porgu pijeju? No, onda bude jedanokrat zbubnjal bubenj i budeju tržili siromaštvo.

Tak sam si premissljaval, kad sam već čez selo vun došel. Tu sam iz daleka veliki praha-dim videl, kojega su iz paše dimo iduće krave napravile. Onak nehotomice mi je vu pamet opalo. Taj prah veliki, kojega vidim i mužika, krika, koju čujem iz sela, to bude zrok, ako bude naš puk ljetos gladen.

„Rodoljub.“

VI

Odgovor „Rodnjaku“.

Kak sam već u zadnjim broju obećal, evo tu odgovaram sada na laži Rodnjaka iz Legrada. Akoprem mi je taj noćni leptir bil rekel, da nije pero u moje ruke, nu ja se itak podufam, da mu odgovor dajem. Neka mi oprostí to velikō podufanje! — Jer siromak Rodnjak iz Legrada je znam u toj misli, da gdo u Medjimurju drugač misli kak on, taj mora mećati.

Jeli niste vi Rodojak jedan zm d onih, koji tu med nami hodiju, bratljivi nam obraz kažeju, naš kruh jeju, a po drugi strani pak nas okolo blatiju, za necivilizovanog naroda zoveju, koji Bog zna, vu kakovom divjim sužanjstvu drži sa njim inače vu bratinstvi živuće narodnosti. Jeli niste vi Rodnjak onaj koj proti «kutya-magyarima» bunite na vulići proti domovini, po noći reznosite vu dvore zamazani list Magdića, kojemu je svaka reč sa puka znojom naplaćena? Jeli niste vi onaj, koj tu kod nas magjarske narodna kokarde (pantleke) nosi prilikom marciusa 15-ga, kad je na Bistrici prošćenje, onda sa hrvatskimi farbami nakićte romare, tak je dopelate dimo, da tobož kažete vu Hrvatskoj: Evo medjimurci svi hlepe za našimi navuki, medjimurci svi hoćeju slobodni biti pod krilom dra. Magdića. . . !

Nesretni Rodnjak! Kakove ste vi duše čovek, kakovog imate vi značaja. Nemislite, da, na to jedan Medjimurac ne mogućan! A vi niste medjimurac! Vi stje takaj jedan takov stranjski, koj ili se bil rodil u Krapini ili u Rači ili makar u Križovljanah vi navek onaj ostanete, koj jeste. Ali tuliko bi se ipak navćiti morali već, da ako vas jedan narod tak mirno i srdačno trpi pod svojim krovom, budite i njemu zahvalni.

Najte vi puntati siromaskoga puka onda, kada je vaš trbuh pun. Navučajte ga čim lepše gospodariti, menje krčmu pohadjati, mirno živeti. Najte mu vi od glada govoriti, kad vidi, da je vaš trbuh veliki.

Tak vi, kak i drugi Magdićevi «medjimurci» navek govorite od robstva sužanjstva. Rećite mi barem jednoga medjimurca, koj sebe sužnjom čuti. Kaj pak, vi ste taki pripravní, da sužnjom magjarskih službenika. Oh nesretna Magdićeva garda! Premislimo

si sami, kaj bi onda bilo, da bi Magdić i kompanija njegova zapovedali tu! Bil bi tu preobrnjeni svēt, kakovoga smo lani vidli vu Hrvatskoj. Jer ta gospoda vrlo radi imaju kalnu vodu. Vu kalnoj vodi je moći ribe lo-viti. Ali lani su uē ribe, nego peneze metali vu svoje žepe, dakle zato su načinili bunu, da si sebi zloga hasna napraviju.

To svaki medjimurec jako dobro znade, kaj je njegova dužnost prama domovini. To svaki dobro znade, da poreza plaćati mora, jer bez toga nemre jeden orsag ob slati. Službenike imati mora, jer samo tak si more svoje nevolje komu pritužiti, ako je okvārjen svoju istinu iskati. Dakle bez toga niti vu Medjimurju nemremo biti. Ili bi vi znam g. Rodnjak srednjega veka radi nazad napravili, sa njegovom kmicomi sa onoga veka fanatizėranim pukom?

Ali ostavimo to, glavno je sada to, da ste vi Rodnjak iz Legrada u robstvu, u sužanjstvu. Bog vas je dal, pomorite si, im vam je to moguće! Najte biti med nami, idite kamo vas srce vleće, prosloran je svēt, pak taki nebudete sužanj. I vi ste Moliere-ov bolestnik, koj se navek bolestnim čuti, a nigdar nije bolestan. Vi navek krićite, da ste sužanj, da ste urobstvu, a vraga ste vu robstvu, kaj vam fali, od velikoga dobra neznate kaj bi začeli. Ro njak iz Legrada, zar nespazite, da ste vi jako naivan čovek!

Vi Rodnjak hoćete i medjimurske svećenike podhustiti proti nam. Čast, i poštenje onomu, koj vas nebuđe slušal, a koj vas pak sluša, ravno takvog značaja čovek je kak ste i vi.

(Drugiput dalje.)

Čitlj. Ivč.

Tabor vu Ažiji.

Kak do sada tak i vezda smo puni sa takvomi glasi, koji nas vu zmešanje natiraju, kaj bi pisali našim čitateljom. Jeden dan dojdeju glasi, da su japanci obkolili ruse, drugi dan već dojdeju glasi, da je rusom po ruki išlo odbežati pred japanci. Tuliko smo istine zeznali ipak iz toga, da japanci jako spametno se harcuvalu i svako gibanje kaj napraviju, to sve je predi dobro premissleno, obraćunano. Da su japanci mirni pred Liaojangom, to samo njihovoj taktiki je moći računati. Vu istini nisu mirni, nego po tihoma se sve bolje i bolje trsiju da pred rusi vu kak naj priličneši položaj dojdeju.

Kaj se Porth Arthura tiće sledeće morememo javiti:

Okolo Porth Arthura je pod jednim veliki boj. Kak taj boj traja, to još sada neznamo, ali po prevzemenju toga glasovitoga

grada budemo sigurno sve znali. Japanci, tak kak i rusi jako vu tajnosti držiju njihove sve čine, pak zato samo ono moremo pisati, kaj nam ovi ipak prekpustiju za novine. Poljeg rusov su japanci već tuliko zgubili, da bi sve zračunali, onda niti jednoga čoveka japanca nebi bilo pod Porth Arthurom. Ruse vu laž postaviju englezke novine, koje pišuju, da japanci više nisu zgubili pod čelim taborem, kak deset jezer ljudi.

Rusi već sami se neufaju, da bi Porth Arthura dugo mogli držati. Ako već tak i rusi misliju, onda si moremo misliti, kakovo je vitežtvo japancov, koji budu zasigurno na kratko vrème prevzeli najglasoviteši festung i najjakše ojačenje na svétu. Da rusi već dugo nemreju držati taj festung iz Porth Arthurskog zapovednika telegrafa se vidi, koj je jednomu svojemu pajdašu telegrafirale. «Z bogom za navek. Port-Arthur bude moj grob.»

Japanci se jako vitežko zadržavaju na bojnem polju. Vnogo i vnogo pèdđah je koje bi nam suze dovlekle vu oči, ako bi je povedali, kak su vitežki japanci.

Rusi se jako pripravljaju, da čeli rat na zimu odvlačuju. Prištelali su kod cipelarskih fabrikah 400,000 parov cipelov, 200,000 tople oprave, 100,000 bundah i t. d. kaj bude na zimu oprava siromaškim soldatom dobra oprava.

Kaj se tiče Kòropatkina, toga glasovitoga ruskoga beži-zapovednika on sledeće piše caru: «Za malo vrème glavni boj moremo čekati.» — Dakle već i on vidi, da dalje nebude mogel bežati, da bude se sada moral pobiti sa japanci.

Kinezeri se jako gibljeju, Bog zna kaj bude njimi. Oni se takaj hočeju pemečati vu rat.

Kaj je novoga?

Borba sa oroslanom.

Strahovitu borbu imal je jeden magjarski človek vu nemškoj Južnoj Afriki sa jednim oroslanom, od česa sada došel je glas. Borbe vitez je Kittenberger Kálmán brassóvármegjinski učitelj, kojega je kultusminister dopustničil i svoje dopustno vrème je vu Afriki spunjaval. Kittenberger 1902. ljeta sa Damaszy Arzén ekspediciom odputoval je vu Afriku, kesnije medjutim se razstal od ekspedicije i s Bornemisza baronom, poznatim putovnikom pregledaval pustare, Bornemisza baron se takaj bil nazat povrnul, Kittenberger sad već sam jedini je putoval i marljivo je nabiral ekzotičke klime njezine stvari za Magjarski Narodni Muzeum naravopisa rzedra stran. Juniuša sredine se pripetilo, da Kittenberger poljeg Mošchi vu Latembembu otišel je vnoči na birat kukce. Med težkim ovim poslu strahovito ručanje na izmešalo, i prije neg bi iz svoje iz nekadnosti ksebi bil došel, blizu njega bil je već takaj pustarah njihov bojazljivi kralj. Divlja zvèr, na Kittenbergera se hotela hititi, koj medjutim nije bil zgubil duha pristutnost, gori zdigne svoje oružje i strelj. Oroslan se na zemlju sruši. Drugoć takaj na njega cila, ali puška se nesproži. Ranjena divlja zvèr na novo ga hotela napasti. Kittenberger hitro iz nova nabije pušku, nego ov hitac se mu uspjati. Kugla se njemu vu želudac za pilila. Učitelj je to mislil, da divlja zvèr je već spustila iz sebe svoju paru, kad se medjutim knjen. u bil približaval, oroslan

sa svojom zadnjom mogućnošću pograbi njegovu ruku i odgrizne mu prsta, ruku i golenicu mu jako bil zgrizel. Od ovog lica mesta Kittenberger, koj je vnogo krvi bil izgubil, sa velikom težkoćom se do vlek el bil do Moschiba. Meimarid's grčkoga trgovca hižu. Vu Moschibi medjutim ni imalo doktora, odpejali su ga vu Mambabu, gde jedna reformatuška missia je djelovala i ova imala je doktora takaj. Od nesrečnosti Meimirides zvani trgovac javil je Narodnog Muzeuma direktoru, koj, još prije neg je imel ovu nepriku sa oroslanom, poslal mu je vekšu sumu penez.

Od letene korune.

Vu zalavarmedjinskoj Prelog zvanogj občini osobita nesreća postigla je jednu siromašku mužku ženu. Na sejmu prodala je svoju kravicu, jerbo vu velikoj suši nega paše, niti krme, da pače niti priroda. Nego bez toga ipak nije mogla biti, da iz sejma nikaj nebi donesla dimo. Kupila je daklje posmehavajuće, črlene luftkrugle, iliti tako zvane mehure i za kravu doblene peneze — dve sto četerdeset korun poljeg starinske navade, vu svoj žepni rubec zvezane, mehurovu žnoru je takaj bila svezala k-svojem žepnomu rubcu i od pravi se po maloma prama dom. Na jednu malu nepazljivost medjutim žnora se posmekne iz zatrudjenih njenih prstov i mehuri sa žepnim rubcom i s korunami skupa od leteli su vu zrak. Siromaška kvara trpeća žena je kričala, javkala, plakala . . . nego sve bada bilo: Lojtru ni bilo moguće presloniti, luftbalona ni imalo pri rukah, koj bi mogel bil nazat donesti bje-gunike: par dečkov za njimi je puvkalo iz svojih pištol: črleni mehuri su tamo lebdili vu visini, bliskali se, posmehavali se, zatim jeden nagel veter nje pograbi i kak jednu okruglu kuglu na kuglani, dalje je kotural vu zraku . . . zve više, sve dalje, dok nazadnje povsèma iznikne iz pred črtprtimi vustmi ljudih i plačue starice očiuh. Vre jednoć, negde, razveže se žepnagarubca vugel i vun spokapleju korune . . . nekojemu drugomu siromaškomu človeku vu njegov dvor, . . . i puna bude okolica sa čudesnimi glasom, da korunasti dežd padal je doli, poslje par mesecov trpeće suše . . . kajti ako je već bil krvavi dešdj, kobilični dešdj, žabni dešdj i kaj kakov drugi čudešni dešdj. . . zakaj nebi mogel biti jedankrat i penezni dežd takaj.

Vubill su svojega oca.

Iz Szombathelja javiju, da dva neobte-sanci, jeden šestnajst, drugi petnajst ljet star, vu Győrvaru vasvármedjinskoj občini vubili su svojega oca. Poimenu Gotthárd János dobro stojeći győrvarski gospodar ove dane k-oltaru je hotel peljati svoju zaručnicu Kovács Agnestu, dva sini medjutim prečili su svojemu otcu zenitbu jerbo bojali se jesu, da žena očinskoga juša poherba iz prednjih. Otec ništ ni maral sprečkom njegovih sinov: pokupil je potrebna dugovanja i sve je pripravil za gostovanje. Pred zdavanjem ondan poslje podne dojdju dva sini k-svojem otcu i grubjanski mu veliju, da nek na stran pusti svoju zenitbenu osnovu. Starac je van stiral svoje sine, na što dva njegovi sini napali su na svojega oca i divljostjom su njega vubili. Krvoločnici se sami javili jesu pred vasvárskim kraljevskim sudu.

Zbog žene.

Iz Temesvara telegrafiraju: Gojum Áhánáz sibovaiski poljodjelavec je svoju ženu i sina strelil i zatim obesil je sebe. Gojum

pred dvemi ljetmi prije toga na slobodnom polju vubil je svoje žene dragoga i njega je vu zemlju bil zakopal. Ove zadnje dneve je zbetežal, svojoj ženi je bil valual ubojstvo i sada od straha da bude ga izdala načinil je ovo krvoločno delo. Gojum i njegov sin je vumeril ženu pako na smrt pogibelnimi ranami odnesli jesu vu špital.

Jedne puce zadnji dnevi.

Vu ruskim orsagu jednoga jako prešti-manoga lečnika k-čerku na galgi vkončali jesu, ar je buntovne pisma polekla vu one knjige, koje su na bojno mesto poslali ruskim soldatom. Još vu Ruskim orsagu je takaj nekaj redkoga dabi radi političke krivice ženskoga spola skončali, nije anda čudo da tak vu Ruskim orsagu, kak svigde vu izobraženim svetu ovo pripečenje neka za osobitoga drže. Sad vu Parizu izhadjajuće novine sledeće javiju od Mijesjevsky doktora k-čeri od njezinih zadnih dnevoj. Po takvim puca, naj strahoviteše duhovne muke prestala je svojom smrtnom. Pred skončanja dnevom on dan samoubojstvo je hotela načiniti, nego samo zato, da se utala bila, da stim budu opomiluvanjem prama njoj. Kad se ovo ni bilo spesilo, pred šluselburškim rešta direktorom na kolena se hiti i molj, da za stran njezino nek priskrbi pomiluvanje. Višekrat je rekla, da on, koj nju je od sudil, samo jeden trenutak čulil bi njezine muke, oslobodil bi od nje. Kuliko guder krat odprla se jesu od njezine sobice vrata, gori je skočila i milošću da dobila je misleća bila vu sebi. S drugom prilikom opet do najmenjših stranih izpitavala je, da kak se bude pripelaćo skončanje i gde? Pred svojom smrtnom ono noć pred svoje celice železnimi gatri je spunjavala. Još onda takaj, kad su nju na stratište peljali, navek je nazat gledala prama reštu, odkud od pomilovanja glasa ufala dobiti. Napokon lice njeno su zakrili i na pol mrtvo pucu gori su nesli k vješalam, gde vjesac za kratko vrème dokončal je žnjom.

Vubil je svojega inoša.

Vu Budapešte jednoj vulici ove dane se krvoločnost pripetila. Jeden nagle nature mesarski mešter od nepremišlene velike serditosti sa jednom rečjom vubil je svojega inoša, jednoga četrinajst ljet staroga dečka, sa vu ruki imajućom dve kilogramnom. Brutališkoga gospodara za Okónyi Imrija zoveju. Vu Retek-vulici dobru mesarsku trgovinu ima, sa dvemi detiçi i dvemi inoši posluje. Okónyi Imre vu strašnem glasu človek stoji vu onoj okolici. Žena njegova razdružena živi od njega, jerbo je nju pretiral od hiže, svoju decu je takaj mučil, svojim podložnikom pako je pogibelen človek bil mesarski mešter. Nije imalo vu danu takove vure, vu kojem nebi bil zbuhal nekojega detića, ali inoša. Najviše vudarcov med vsemi dečki jeden Varga Lajos zvani inoš je dobil. Dve ljeta toga, kak služi već, kod Okányi Imreja, marljiv dečec je bil, nego zato ipak nigdar dosta povoli nije znal včiniti svojem gospodaru. Divlji človek pod jedno ga preganjal, bil, mučil, na tuliko, da zvan toga iz četrinajst ljet slaboga dečka, kroz dvih ljet je celi kostur postal iz žnjega. Prošasti četrtek za nekakovo malo falingo opet prime maloga inoša i do krvavoga shari njega. Dečec vu noći si legne spat i vjutro ob osmoj vuri, na tuliko ga bil stukel, da veskrvavi odide k nadkapitanstvo Sücs zvanomu činovniku. Ovdj su protokola vzeli gori od pripečenja, doktor je pregledal dečeca, zatim ob devetoj vuri od pošle njega dimo. Doklam

je detec dimo bil došel več je pol deset vur bilo. Gospodar ga več pri vratih bil čekal. Gde si bil? zakriči na dečeka — kud si se potepal. Dečko nije ufal odgovarati. Bjesne človek dalje govori: Ja znam gde si bil, kud si hodil. Zeznal jesem da si na redarstvu bil mene za lužiti. No čekaj zato dobil budeš. V u ovom trenutku pograbi iz stola jednoga dve kilnatooga tlakomjera i hiti dečecu v u glavu. Vudarac je pogodil dečka, koj za jeden trenutak dušu spusti iz sebe. Tlakomjer mu razbije glavu i namah mu smrt zrokuje. Dečka su v u paranja zavod bili odnesli. Proti divljemu meštru pako, radi hotonce včinjene krvoločnosti iztragu podigli jesu.

Kaššaiskoga biškupa diemanska meša.

Sa zmožnim duhovnim svetkovanjem oblužaval je Bubics Zsigmond kassaiski biškup za svećenika posvećenost šestdeset ljetni svoj jubileum. Biškup predpoldanom služil je v u stolnoj cirkvi svoju diemansku mešu, poslje meše pako v u svečanim provodu na putil se v u svoju rezidenciju, gde je poslednie bil primil. Ob poldan je svečani obed bil. Diemantske meše siedoga nadsvećenika iz prilikom jubeliuma kralj sa Lipot reda velikim svojim križom je nadaril.

Pokrali su jeden million.

Vu Bukarestu — kak odonut javiju, su jednoga milliuna bili pokrali. Sad ni đavna vumerl je Hadzsi Moszku zvani banker, koj više od petdeset ljet v u poznanstvu bil je sa jednom starom ženom, koja je blizo njega bila stanovala. Kod inventiranja imetka rodbina je spazila, da jeden million i sto jezer frankov imetka, kuliko bankira poljeg njegove bilježnosti imalo bi biti, sve skup samo petsto trideset i šest jezer frankov je, kak se vidi ove druge vkrali jesu. Po tečaju iztrage posluhnuli su pokojnoga bankera njegovoga slugu, koj je bil valual, da iz peneznice trideset i pet jezer frankov je on vkral, nego videl je, kak Vioresanu žena takaj v u peneznici išče. Žena je valovala, da pokojni banker ostavil je vekšu stran njoj takaj, nego ona nije vkrala nikaj. Ustanovili su medjutim da stara žena v u porazumlju stajala je sa jednim drugim nadribankercm, komu je vekšu svotu papirsko vrednost predala. Bankera i staroga slugu su bili zadržali, staru ženu radi njezine visoke starosti na njezinim stanu nju straziju. Od vkradjenih penez jedna čisto malo stran došla je naprvo.

Zamudjena izkončanost.

Iz Nevjorka javiju, da v u Pattersonu vre ovogljeta marcuisa prve dneve na smrt su od sudili jednoga Lyons zvanoga človeka. Izkončanost na marcuisa 4 dneva odredili jesu, nego sudac je pozabil zvršiti svoju dužnost i tak na smrt odsudjeni je v u življenju ostal. Više fiskalov, kojim je ova stvar na znanje bila došla, sad Lyonsu pomilovanje potrebuje, sa tim uzrokom, da ako jednokrat na smrt odsudjenoga terminuša zamudili, ni moći ovo izvršiti. V u americkim fiskaliskim krugu iz velikom zanimivostjom čekaju kakov će biti celomu dugovanju konec.

Venecija je v u pogibelji.

Adrianskomu gjungju, Veneciji velike pogibelje se groziju. Već kad se Campanille bila vtunula su bili spazili, da Venecije naj stareše cirkve San Antonio i San Giorgio degli Slavoni stene pogibelne razpukanje kažeju, koja segurno od prepadanja lla jesu iz zisla. Onda su včinili bili prve najpotrebiteše načine, da približajuće pogibelji pre-

prečiju. Sada javiju iz Venecije, da ni samo ove cirkve, nego na svetu naj glasoviteša svetoga Marka cirkva je takaj v u pogibelji. Vandresco venecianski varaški tanačnik javljenje je načinil od ovoga gróf Grimanianu Venecije polgarmeštru, koj je odmah od redil za najpotrebneša. Venecianski stanovniki do ista se jako bojiju ovili nesrećah. Naj stareša i naj znameniteša mesta gde ova stojiju se tlo prepada. Sad iz prvine nezna se zasegurno, da jeli zemelni prepad je pravi zrok. Nego proročanstvo je već bilo dalo turna porušenje, da vekša i sveudilna katastrofa će slediti, koja neizmerno velike kvare mogla bi zrokovati lagunah varašu.

Kupanja žrtve.

Vu slobodnom kupelišću ovoga ljeta ljetna doba jako v nogo aldovov potrebuje sebi v u Medjimurju. Koma da ima ljedna, da jeli v u Muri jeli v u Dravi nebi se bil gdo vtopil. Scašvnicšár Ignáca 7 ljet star Štefek zvani sinek je takaj ovomu postal aldov tekućeg meseca 11. dneva. Najmre augustuša 11 dneva poslje podne okolo dviih vur Ščavničar Ignac véglalvaški stanovnik dva svoje male sine poslal je na gmajnu da tamo krave paseju poleg Murice zvanog potoka, gde za ovo vreme i više selških dečkov je takaj bilo paslo. Kad su Ščavničara sineki na gmajnu bili došli, taki se kupati počili jesu sa ostalom drugom decom, kad je Bukovec Ferenc 10 ljetošnjački deček bil rekel 7 ljetošnjačkomu Štefeku: «ne ufaš tak skočiti kak ja.» nato iz visokoga brega v u potok hiti sebe. Mali Štefek jeden čas si premišljava i ztim dukne nuter za Bukovcom. Doklam je medjutim Bukovec srečno do brega bil doplival, Ščavničar Štefeka pograbi poplava, jeden čas se podurkava i za kratko vreme na svojih pajdašov očigled, koji njemu pomoći nisu bili mogući, zevsema iz nikne. Nesreću javili su roditeljem, koji na mah požurili se jesu iskat mrtvo telo, nego koma 13 dneva našli jesu, kad ga je voda gori hitila.

Z A B A V A.

Svietsko čudo.

Sad, ako moji vriedni četvci budu mirni pak me nebudu podjednomo pretrgavali kak navadno, hoću vam jedno svietsko čudo pokazati, kojemu se mora «vi» reći, akoprem mu svi stanovniki iz Grossarla skupa sa gospodinom plebanušem «ti» govore.

Ovo čudo pako se nešepiri javno te ga nije iz daleka videti, kak n. pr. dekanovečkoga turna u Medjimurju ili Eiffellovoga turna u Parizu, niti nam nedohadja naproti a niti se neda na sajmu u kakovoj daščari za dvadeset filirah kazati, kak oni zrašćeni dvojčeci ili onaglasovita krava sa šest nogah dvimi repi i poldrugom glavom, pak zato se moramo osobno na put spraviti, ako hoćemo to čudo videti.

Odrpto rekuć, more se sa svih stranah knjemo doiti, em svi puti vode u Rim, pak k našemu čudu takaj; ali tko hoće sad zmenom putovati, najbolje bude da sedne na željeznicu u Čakovcu pak se vozi kroz Kanizsu u Beč a od onud u Krems. U Kremsu sedne na parobrod te se liepim Dunavom vozi gore kroz neopisivo liepi «Wachau» do benediktinskog kloštra «Melk» koj stoji na Dunavu visoko na briegu kakti jedan zmožni grad i svi putnici, kad ga zagledaju «ah» vele.

I to je jedno svietsko čudo, ali za sad ne naše.

Anda sednemo se ovde opet na željeznicu te se vozimo kroz Linz i Wels u jedini neopisivo liebi bregoviti varaš Solnograd (Salzburg).

Sada zakriči Kramarič, koj naravski svigde mora poleg biti, gde je kaj za videti:

«Aha, znam već! Ti nam misliš pokazati on glasoviti Glockenspiel, gde trideset i sedem većih i manjih zvonov u turnu, naproti vodokoku i cesarskoj residenciji više i dvadeset i dva komada kroz godinu igraju te čoviek može svaki dan tri krat muziku bezplatno slušati.»

Na to odgovatam ja:

«Nekaj čudnovatoga doduše je taj solnogradski Glockenspiel ali svietsko čudo baš nije, a kaj se tiče liepote muzike, to može taj Glockenspiel slobodno spavat oditi. Anda se moramo opet na željeznicu sest i mimo Hellbrunna. . . .»

«Čekaj!» — zakriči direktor Margitai — «ti bi nas rado tvojom poznatom šalom za nos okolo cirkve voditi! Znam ja dobro — tam u Hellbrunnu su one liepe vodene umietnosti, gde voda iz stolov i stolcov skače ako si čoviek hoće počinuti i sa strane stezah ako se hoće prošćati, gde vodokok zlatne i sreberne kugle na sebi balancira i zlatnu kurunu preko klafter visoko diže i lagano opet dole spuša, gde vođa orgule igra i sve moguće meštre, soldate, gospodu i gospoje iz dréva zrezane gible kak da su živi, gde kitice kak stekleni pokrovec pokriva i jedna želva drugoj iz ustah u usta vodu šćra, da se vidi kak da drže staklenu šibu svaka na jednom kraju. No, ako to nije svietsko čudo, tak ja neću duže direktor biti!»

S ljudmi, kak je gospodin direktor, nije dobro črešnje jesti; ali mu ja za to ipak nemogu pomoći. Moje čudo, koje hoću pokazati nije umietnost čoviečanske ruke, nad kojim se velika i imala dieca vesele ako je onak iz nenada pošćrica, već je moje čudo dielo narave u najstražnoj dolini za bregi.

Anda vozemo se dalje i tekaj pri sv. Ivanu u Pongau ostavimo ta, takodjer dosta čudnovata parna kola te se na soštarskih konjih potrudimo u dolinu velike «Arle.»

Sad mi već prijatelju Kornfeindu, kojemu sam put platil — em i onak putujemo samo prstom po mappi — nekaj neda mira, pak bi rad krčmaru Veisbauera vuji i izraven u Liechteinov klanjec oditi, koj tobož ipak mora već to svietsko čudo biti. Samo tečkom mi je za rukom pošlo za kaput ga vloviti te ga lievo nakolni put obrnuti, po kojem smo konačno poslie dva dobra sata hoda u velki «Art» prispieli.

«Da si ti hotel na desno krenuti» — velim mu — «i jednoga od najveličanstvenijih klanjcov toga alpinskog svieta, jedno pravo čudo božanskog gospodstva i svemogućnosti videti hotel, u tom baš nisi imal krivo, a to tim više, jer bi kroz taj klanjec do vrtoglavih mostih, kroz kak u noći tmičnu luknju u pećini i polag kak turen visokoga vodopada sve jednako k cilju našega putovanja bil dospel; ali ja sam samo siromaški spisatelj, pak nemogu opet u žep segnuti i ulazninu iz njega van potegnuti, koju pred klanjcom pobiraju. Zato te moram na bolja vremena pobatriveti te vam anda hoću svim skup to čudo pokazati, koje mislim i koje može svaki bezplatno videti.»

«To je anda jedna stara, nabranog lica, puklava dievojka, koja u siromašnoj nekakvoj daščari stanuje i nesposobna za dielo,

A Kossuth Lajos utcai
volt Szieber-féle házban
egy szép

udvari lakás

kiadó. -- Bővebbet e lap

kiadóhivatalában. 763 1-3

BRAZAY KÁLMÁN
SÓBORSZESZ
KÉSZÍTMÉNYE.

NAGY ÜVEG ÁRA - 2 KOR
KIS ÜVEG ÁRA - 1 KOR

Hasznalati utasítás
minden üveghöz
melletteke van.

34-62 620

Hirdetések felvétetnek
e lap kiadóhivatalában.

Csáktornyai takarékpénztár részvénytársulat.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy heti betétüzletágunk 156 hétre terjedő II. csoportját f. hó 31-én léptetjük életbe. - Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk. Csáktornya, 1904. augusztus 10.

756 3-3

Csáktornyai takarékpénztár részvénytársulat.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

•HERCULES• folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályzóval a legmagasabb munkaképesség biztosítva.

Hydraulikus sajtók különösen magas nyomás és nagy munkaképesség ellérése

Szőlő és gyümölcshűzők és bogymorzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek fekvően és kocsira szerelve.

Lé-sajtolók és a gyümölcslé készítésére szolgáló bogyóőrölők. Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcsvágó és hámozó gépek legjobb szerkezeti szabad. önműködő „Syphonia“ permetező, hordozhatóan és kocsira szerelve a szőlők és fák permetezésére, a szegecs és tormáncs, valamint a vértető kiirtására: **szőlőekék** gyártanak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben

MAYFARTH PH. és TÁRSA

gazdasági gépgyárai, vasöntődéje és ekegyára által

743 7-12

BÉCS, II. Taborstrase 71.

Kitüntetve 500 arany, ezüst éremmel stb.

Részletes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Képviselők és viszontárúsítók kerestetnek.

Keil-lakk

legkitünőbb mázólo-szer puha padló számára.

Keil-féle viaszkenőcs kemény padló számára.
Keil-féle fehér »Glasur« fénymáz 90 fillér
Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fill.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók :

HEINRICH MIKSA cégnél Csáktornyan.

756 3-8

Schicht-szappan

„szarvas“

vagy

„kulcs“

Jegygyel

legjobb, legkladabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. Minden kár- s alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a Schicht- névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

700 15-36

Szagtalan és nyomban száradó

Valódi Christoph-lakk kérendő

Ezen gyártmány törvényileg védve van

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

lehetővé teszi, hogy a szobák a másolás alatt használatosanak, mivel a keletkezés szag és a lassú, ragadozó száradás, mely az olajfestékek és az olajfestékek sajátja, elkerültek. Emellett a használat olyan egyszerű, hogy, aki maga végeseheti a másolás. A palló nedves tárgyakkal feltörhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Nag kel különbözőtani:

színezett szobapalló-fénymáz,

sárgabarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfesték fűd be a palló s egyáltalán fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmasok rédi vagy új pallóra. Teljesen betűd minden színt, korábbi mázolás stb; van asután

„tinta fénymáz (színezetlen)

új pallóra és parketre, mely csupan fényt ad. Különösen parketre s olajfestékkel már bemázolt egészen új pallóra való. Olaj-fény ad, sündőfogva nem fűd el a fénymáz. Fényes csomag, 1 literbeli 13 négyzet méter, (két köbnap-nyágra szobára való) 5 ft. 90 kr., vagy 9 l. márká. A követlen megrendelések minden városban, ahol raklárak vannak, ide küldendők. Munkásoknak és prosp-ektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cségre s a gyárti jogra, mivel est a több mint 1860 éves létező gyártmányt sokféle utánzóknak és hamlították, s sokkal rosszabb, s gyakran s edínak meg nem felelő minőségben kassák forgalomba.

Christoph Ferenc,

A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója, Prága, K. Berlin.

Christóf Ferenc-féle tükörlénymáz kapható Csáktornyan

Mráz Testvéreknél

707 13-15

HIRDETMÉNY.

Vagyonbukott Bayer Izidor letenyei kereskedő csődügyében a csődleltár 1, 3, 4, 7, 8, 115, 119—384, 387, 395, 403 és 406—408. t. a. felvett különféle rőfősárak és üzleti felszerelések 2340 kor. 36 fillér becsértékben ajánlati uton eladatnak.

Az írásbeli zártajánlatok együttesen az összes tárgyra és 300 korona bánatpénz letétele mellett 1904. évi szeptember hó 5-ik napjának déli 12 órájáig nyújtandók be a csődválasztmány elnökénél, dr. Rothschild Samu nagykanizsai ügyvéd urnál, a hol a beérkezett ajánlatok felett a csődválasztmány 3 nap alatt fog határozni.

Az ajánlattevőt ajánlata feltétlenül kötelezi, míg a csődválasztmány a legkedvezőbb ajánlat elfogadásához sincs kötve.

Az elfogadott ajánlat benyújtója köteles a megvett tárgyakat 8 napon belül átvenni és a vételárat s vételi illetéket az átvételkor kifizetni; különben bánatpénzét elveszti és az eladás tárgyát képező ingóságok az ő veszélyére s költségére elfognak adatni.

Az eladásra kerülő ingóságok minősége s mennyisége tekintetében a csődtömeg nem szavatol, hanem ugy ezen ingókat, mint a csődleltárt és az ajánlati feltételeket alulirott tömeggondnok közbenjöttével bárki a helyszínen megtekintheti.

Dr. Havas József,

ügyvéd, csődtömeggondnok Letenyén.

758

«Zacherlin», haj' mindenható,
Szólt fontoklodóan a tanító.
Kimélelet nem ismerve,
Pusztit a lakásban szerte.

Nem menekül rovar egy se,
Ha szagolja, el van veszve.
Hamisítás ki van zárva,
Könnyű ám ismerni rája.

Mert Zacherlin csupán az, jó
Melynek burka: üveglaskó
S ez a flaskó ott kapható,
Ahol e plakát látható.

Nyomatot Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvnyomdájában Csáktornyan.